Ч. 137 (11.105). Львів, четвер 23. червня 1927 Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

По сесії Ради Ліги Націй.

Львів, 22. червня 1927.

Відбута в Женеві червнева сесія Ради Ліги Націй замітна тим, що на ній крім деяких дрібничок не поладнано ні одної важної під теперішню пору й офіціяльно вставленої на порядок дня справи. Натомість найпекучіші питання теперішньої міжнародньої політики порушувано на таємних конференціях і в крузі дуже обмеженого числа держав. Брали в тих конференціях участь т. зв. льокарнські держави, що заключили свого часу відомий рейнський пакт, тобто: Англія, Франція, Бельгія, Італія та Німеччина.

Весь політичний світ звернув особливу увагу на дві такі конференції, що відбулися дня 14. і 15. червня, перша при участи представників названих держав, а друга при участи тихже і представника Японії. На першій мали обговорювати справу знесення східних німецьких укріплень та зменшення окупаційної армії над Реном, а на другій справу взаємин европейських держав зі С. Р. С. Р. При тому замітне, що в ні одній ні в другій справі не приймав участи делєгат Польщі, дарма, що Польща в обох порушуваних там питаннях дуже безпосередньо заінтересована. По за тим на червневій сесії відложено цілу низку конкретних і вичікуючих поладнання справ до осінньої сесії.

Виходить, що в Раді Ліги є нині група великих держав, що не вважають за доцільне виволікати деякі справи великої міжнародньої ваги на сесію Ради перед широке світове форум, а волять радше поладнувати їх у тісному кружку і по лінії своїх інтересів. Слід замітити, що це ті самі держави, які диктували світові версайський трактат з тою лише ріжницею, що на місце Америки заняла між ними впливове становище „побіджена" Німеччина. Виходить, що в Лізі Націй віджила Рада Амбасадорів, але вже з Німеччиною, або назвімо її Надрадою Ліги, що схоче далі накидати свою волю цілому світові. Отже Ліга Націй фактично перетворюється з року на рік чим раз яскравіше не в міжнародню чи міждержавну установу всіх континентів, а в установу, при допомозі якої сильні мають правити слабшими і накидувати їм свою волю. Підкреслюємо, що мова тут про держави, тобто про державні нації, бо справи недержавних націй давно перестали відгравати в тій установі якунебудь ролю, словом вони перестали для неї істнувати.

Незвичайно цікавою тут роля Німеччини. Вона звязана зі західними державами Льокарном, зокремаж з Францією ще й відомим Туарі, а одночасно звязана не менше і зі СРСР відомим Рапалльом. Те своє становище вона покищо використовує вміло для своїх політичних успіхів. І можна надіятися, що зможе його ще довго в політиці капіталізувати от хоч би з уваги на недвозначну нині моральну і дипльоматичну мобілізацію західно-европейських держав, Америки та Японії проти СРСР. Ось на конференції 15. червня в Женеві в справі боротьби з пропагандою комінтерну брав участь і Штреземан, той самий, що недавно дав візу на віזд до Німеччини цілому, випрошеному з Льондону політичному і торговельному представництву СРСР. Видно, Німеччині не стоять на перешкоді ні рапальський ні берлінський договори зі СРСР, щоби брати рівночасно участь у підготовчій акції проти нього на спілку з Англією. Певно, що Німеччина могла на женевській таємній конференції боронити СРСР, а може то і вона переконала там Англію, що недоцільно висилати до СРСР спільної ноти держав проти діяльности комінтерну. Та тут найважніше не те, а саме те, що з Німеччиною вчерашні всесильні члени „непереможної" антанти нині не тільки дуже рахуються, не тільки стараються позискати її для себе, але й остентаційно підкреслюють, що їм на ній далеко більше залежить ніж скажім, на Польщі, і що цілу свою політику відносно СРСР веде по лінії бажань Англії, Франції та Італії.

Самозрозуміло, що Польща це дуже болючо відчуває і побоюється за власну шкіру, бож в демідуючому моменті генеральної розправи між СРСР і заходом Німеччина за ціну навіть своєї невтральности зможе зискати богато не тільки над Реном, де може позбутися цілковито окупації, але й на Сході коштом Польщі. Тому не дивно, що польська преса дуже невдоволена з останньої сесії Ради Ліги. Невдоволена передовсім тому, що навіть справу нищення східних пруських укріплень обговорювали там без участи польського представника.

„Все це дуже ясне — пише Стронський у „Варшавянці" — з усяких донесень з Женеви докупи взятих виходить, що говорили там про твердині біля границь Польщі й осягнули якесь порозуміння, говорили також про політику супроти Росії, а все без Польщі. Таким чином усталюється і здійснюється ідея німців, щоби в Женеві у найважніших справах поминати Раду Ліги, до якої належить Польща, а полагоджувати загальні справи в іншому тілі."

Дуже гостро реагує на таке явище женевських тактичних посунень у великій політиці орган Ст. Грабського „Слово Польске". Зве воно те явище аномалією,

„проти якої Польща повинна енергійно запротестувати, бо те самозване, пактом Ліги Націй зовсім не залєґалізоване тіло, (тобто названі вгорі великодержави!) розтрясало і полагоджувало без Польщі дві справи, що її дуже живо обходять."

З того виходилоб, що остання сесія Ради Ліги Націй найболючіше діткнула Польщу, ту саму Польщу, що вже зараховувала себе навіть до ряду великодержав і що все і всюди використовувала міжнародню арену на те, щоби приписати собі культурно-цивілізаційну місію на Сході та ролю найнадійнішого сторожа чи дозорця „цивілізаційних добутків людства" перед наслідками „варварського" пруського імперіялізму на східних границях Німеччини. Нагло ціла та леґенда втратила у властивих керманичів світової політики всякий кредит. Самозрозуміло, що не тільки польських дипльоматів, але у ще більшій мірі всіх ідцю фізіольоґічного шовінізму затроєних польських політиків це не тільки розчарувало, але й наповнило безміром розярення та злісної люти.

За національний принцип.

З приводу 30-ліття чеської національно-соціялістичної партії.

На днях минуло 30 літ з дня оснування чеської національно-соціялістичної партії, що відіграла таку визначну ролю в історії чеських еманципаційних змагань. Партія ця в особах своїх вождів пос. Кльофача, Стшібрного й ін. відома українському громадянству зі своїх москвофільських симпатій і прилюдних виступів в обороні галицького москвофільства, тому не від річи буде кинути оком на її минуле й теперішнє. З другого боку історія цієї партії цікава для нас ще й тим, що вона, зберігаючи свою соціялістичну програму, оснувалася у противагу тим соціялістично-інтернаціональним принципам і змаганням, що зпочатку панували всевладно в чеському соціялістичному таборі. Тільки з хвилею заложення партії національних соціялістів також т зв. ліві, поступові, соціялістичні елементи чеського громадянства поклали в основу своєї праці виразний національний принцип, що довів по довгих зусиллях і важкій боротьбі кращих синів чеського народу до збудування незалежної чехо-словацької держави.

30-літня історія чеської національно-соціялістичної партії — це історія перемоги національного принципу в соціялістичному таборі. Ця перемога не прийшла легко. Були великі перепони від своїх і чужих, були й немалі тертя в самій нац.-соціялістичній партії, що мусіла прорубувати собі сама, здана тільки на власні сили, свій шлях, що вів її від успіху до успіху, від перемоги до перемоги. І хоч ці тертя й непорозуміння в партії не перевелися донині, то все таки її вклад і заслуги у визвольних змаганнях чеського народу мають величезне, просто історичне значіння.

До оснування партії прийшло таким чином: В 1896 р. приняли обі палати в Австрії новелю до закону, на основі якої до дотеперішнього представництва додано ще загальну виборчу курію, в якій вибирано 72 представників. Тодіж вибрано з тої курії 15 соціяльних демократів, у тому числі пятьох чеських. Посли чеського народу, як відомо, складали на початку кожної парляментарної сесії т. зв. правно-державне застереження, яке зложили очевидно й цим разом. На цю заяву відповіли протестом чеські соціяльні демократи, заявляючись проти „викопування з пороху забуття пожовклих і полинялих привілеїв та документів" і проти „фантастичних правно-державних блудних шляхів". Цей дебют чеських соціялістичних представників у віденському парляменті викликав, зрозуміла річ, величезне обурення в чеському таборі, не виключаючи й чеських робітників. Це й було товчком до заснування національно-соціялістичної партії, що з усією силою виступила проти денаціоналізації і національного індиферентизму в рядах чеського робітництва. Так покладено основу для розвитку національно-соціяльного руху, що зростав з дня на день, виливаючись в зорганізованих і здисциплінованих рядах могутньої політичної партії.

До розросту й розвитку партії причинялися не тільки корисні обставини того часу, зокрема політична тактика чеських соціяльних демократів, що постійно тягнулися у хвості соц. демократів німецьких, але — і то передовсім! — величезні агітаторські здібности, ораторський талант, організаційний хист, видержаність і значна доза такту, що цікували чолового представника нової партії — Венцеля Кльофача. Йому в першій мірі завдячує партія чеських нац. соціялістів партійно-політичне сформулювання і практичне приноровлення свого питомого соціялізму в Чехії.

Слід зазначити, що Кльофач найшов небавком цілий гурт енергійних і талановитих співробітників і загалом сприяло йому щастя. Провідники нової партії принявши в її програму націоналізм в його найрадикальніших формах і ведучи різку тактику у відношенні до всіх своїх противників, здобували чимраз численніші маси, які творили вже небавком цілу армію. Особливо пособляла новій партії безоглядна боротьба з опортунізмом молодочехів та з інтернаціоналізмом соц. демократів, що спопуляризувала молоду партію в найдальших закутинах краю.

Широко закроєна праця й агітація нац. соціялістичної партії увінчалася величезними успіхами в 1898 р., в часі т. зв. „Зде-афери". Ця подія була тоді голосна в цілій австрійській монархії, а нині вона зовсім забулася, тому варто її пригадати й у нас. Афера ця пішла з того, що Кльофач покликаний на вправи до війська, в часі контрольного зібрання відповів демонстративно „Зде", замість одиноко уживаного „*Hier*". Це викликало цілу бурю у великій державі. Появилися з того приводу аж два розпорядки міністра військових справ, проти того виступив незвичайно гізко сам цісар у спільних делєгаціях. Не можна собі було подумати кращої агітації за новою партією і її провідником! І з того моменту нац. соціялістична партія почала зростати в небувало швидкому темпі, стаючи одним з передових факторів національно-політичного життя чеського народу.

Біляне 30-літньої праці чеської нац.-соціялістичної партії виказує між активами одну преважну позицію, а саме скріплення в широких кругах чеського народу національної свідомости й національного почування, які партія плекала в гармонії і згоді з почуваннями соціяльними. Ця гармонія причинилася в значній части до перемоги чеської нац.-державної ідеї у недавній світовій війні. Після війни партія працювала з усіх сил для консолідації внутрішніх відносин і для скріплення й розбудови чсл. республики. І хоч нині партія чеських нац. соціялістів переживає затяжну крізу наслідком непорозумінь між Кльофачем і Стшібрним, то сила її в нічому не заломилася і вона певно гратиме й дальше ролю поважного, сильного, позитивного фактора в державно-політичному житті Чехословаччини.

З преси.

Невдоволення на Рад. Україні і його причини.

„*Berliner Börsen-Zeitung*" з 10. ц. м. характеризує на основі статті и „Киевск-ім Пролетарі-ї" загальне положення на Рад. Україні, з окрема в Київі, ось так:

„З року на рік тратить Київ щораз більше своє давніше значіння як промислове місто. А наслідком цього є те, що ми можемо дати роботу чимраз меншій скількости робітників; число безробітних постійно зростає. Саме тепер київський металевий трест рішив звільнити дальші 22 процент металевих робітників бо не має для них ніякого заняття".

Важке економічне положення робить тутешні провідні комуністичні крути дуже подразненими і нервовими. Характеристична річ, що при обговорюванні засобів і шляхів, які моглиб привести до санації народнього господарства, слідно велике невдоволення з тої економічної політики, яку веде Москва, й обурення на неї і на Харків за те, що трактують київську округу по-мачушиному. Протекційне трактування Москвою тяжкого промислу і залишування нею в тіни тих галузей промислу, що базуються на переробці сирих господарських продуктів, викликує також саме невдоволення, як підтримувана Москвою концентрація промислу, бо досвід показав, що великі синдикати використовують своє монопольне становище на шкоду відборців. А саме вони погіршують якість товарів і підвищують ціни, а до того відбирають українцям з рук можність розпоряджати своїми фабрикатами і їх продукцією.

Також несправедливий розподіл замовлюваних із закордону машин викликує невдоволення, бо за них платять по більшій части українським збіжем, а користає з них головно російська радянська республика (Р. С. Ф. С. Р.). З другого боку Україна дістає на розбудову свого народнього господарства значно менше дотацій з державних фондів, як інші союзні республики, а до того її населення є постійно покривджуване при поділі виробів з державних фабрик. Хоч ці нарікання й жалоби, що їх в обережній формі подає і преса, звертаються не проти господарської системи, що тяжить над усіми республиками, а тільки проти політики Москви, яку на Україні вважають несправедливою і нездоровою, — то годі закрити той факт, що від якогось часу на грунті тяжкого економічного положення і відомої політики Москви зростає в рядах українських комуністів чимраз більше невдоволення, наслідком чого родяться поважні змагання до господарської незалежности.

— Ми не потребуємо Москви — кажуть українці. Наше господарство розвивалося би без обмежень і непотрібного вязнення Москвою й без її опіки далеко краще.

Обставина, що в останньому часі обсаджено ріжні важні пости на Радянській Україні російськими комуністами і навпаки — українських комуністів покликано до Росії, оправдує здогад, що провідні московські крути пробують отсею виміною людей спаралізувати українські самостійницькі змагання".

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

Орґанізація капіталу.

Практичні висновки.

(Докінчення.)

Товариство „Ощадність“ в перших початках не буде класти натиску і витрачувати окремої енергії на збирання дійсно поважних, великих ощадностей від поодиноких, трохи заможніших осіб (бо вони пізніше в ново-витвореній атмосфері „напевно самі покотом зголосяться“), але зате покладе всі свої труди на спопуляризування в масі клича: „ставиться в одну громаду, в одним відложеним золотим!“, до цілої серії поокремих, однакових, т. зн. однозолотових фондів. Кожна зріла, самостійна особа малаб і мусілаб таким чином стати учасником насамперед фонду першого, опісля ще другого, опісля фонду третього, і т. і.

Найперший „Фонд ч. 1.“, це один золотий на рік, це „подимний“ фонд від кожної хати, від кожного семейного огнища. Дальший, „Фонд ч. 2.“, це один золотий на рік від кожної живої душі, себто „поголовний фонд“, отже: і від голови дому і від жінки і від усіх дітей.

Чи ті два перші фонди, з огляду на висоту вкладкової суми мають опроцентуватися, це будуть вирішувати найближчі, дорічні Загальні Збори товариства. Оскільки перейде безвідсоткова постанова, буде це величезним маніпуляційним улекшенням, а разом „зиском“, кільканадцятьох (і більше) тисяч на адміністрацію, на видатну винагороду найкращих пропагаторів, на видання потрібних публікацій і на культурні жертви.

Удностайнення тих двох фондів на однозолотовий тип має на меті улекшити як саму пропаганду, так і збірку. Місцевий кооператор або священик, учитель чи вибраний відповідальний і впливовий коллєкторський орган встановлює „пункт, збірницю“ *„Zahlstelle“*, списує тільки поіменно дотичні особи, що вплачують, квітує їм на бажання звичайною карточкою з печаткою і підписом. Коллєктант є відпоручником Т-ва „Ощадність“, його імя мусить бути оголошене в часописах, він відпроваджує вкладки тимчасово до кооператив, провадить докладну евіденцію вкладчиків, здає звіт до Т-ва. Ось і ціла маніпуляція! Два читкі списи „тих, що дали“ і „тих, що дадуть“, уміщені на стінах читалень, кооператив будуть знаменитим засобом контролі і пропаганди конечного творення настрою для „нової народньої орґанізації“.

Фонди ч. 3, ч. 4, ч. 5, ч. 6, це такі самі однозолотові фонди, як ч. 1 і ч. 2, але вже не „подимні“, ані „поголовні“, а тільки „добровільні“, з вкороченими часовими речинцями вплат: ч. 3 піврічний, ч. 4 квартальний, ч. 5 місячний, ч. 6 тижневий. Ті фонди мусять очевидно вже процентуватися, тому маніпуляція ними буде вже незначно ускладнюватися.

*

Ось так у головних нарисах уявляємо собі практично організацію необхідного для нас під теперішню пору великого всенароднього капіталу. Ми пересвідчені, що в нинішніх часах і при нинішніх обставинах можна себе економічно унезалежнити тільки власними силами. Шлях до цього ми намітили. Тепер треба праці, праці і ще раз праці над відповідним вихованням народніх мас, над вщіплюванням у них великої ідеї ощадности, над поборюванням усяких упереджень та неохоти до неї і що найважніше, над постепенною реалізацією ідеї ощадности. Самозрозуміло, що тут початок мусить дати інтеліґенція і своїм добрим прикладом вплинути і на менше свідомі під тим оглядом широкі народні маси.

Віримо, що ця справа, будучи для нас нині пекучою, найде серед нашого загалу численних прихильників і реалізаторів. Віримо також і в те, що вона увінчається великими успіхами.

Д-р Ю. Гірняк.

Виборчий рух.

Самбірщина.

Дня 9. червня відбулася в Самборі довірочна нарада членів Національного Обєднання, на котрій довершено вибору нового Повітового Народнього Комітету. Вправді виборчий час не дуже надається на того роду зміни партійних місцевих установ, всетаки гурток членів Обєднання в Самбірщині не міг довше приглядатися байдужости партійного проводу в Самборі, завдяки котрій наступили — як відомо — такі різкі пересунення в партійному угрупуванню Самбірщини. Звіт з політичного положення Самбірщини склав о. Татомир з Луки в заступстві бувшого голови Пов. Нар. Комітету д-ра Галущинського, котрий не зважився навіть зявитися на нараді. Оказується, що цілий тягар праці спочивав на субкомітеті в Луці, де визначну діяльність розвинули о. Татомир і студент Турянський. В дискусії забирали голос делеґат Ц. К. Ол. Гладишовський, о. Макар, студент Турянський, о. Погорецький, о. Кушлик, о. Гординський. Присутні доручили новому Комітетові уладити дискусійний вечір на цю тему. У висліді нарад вибрано новий Повітовий Комітет, в склад котрого ввійшли: о. Ев. Кушлик як голова і як члени: Юзефович Микола з Черхави, Козбур з Берегів, інж. Темник Юліян з Бережниці, д-р Рабій Юліян з Самбора, Гонішин Михайло з Самбора, Колбуроза Марія з Самбора, Петро Луцький з Луки, Лев Кульчицький Дашинець з Кульчиць, Кобилянський Михайло з Зарайська, о. Татомир Юліян з Луки й Осип Турянський з Дорошева.

Ситуація в Снятинщині.

В Снятинщині велике заінтересування громадськими виборами. В місті Снятині, як і по селах, потворилися виборчі комітети, що ведуть виборчу акцію. Перегляд ліст був великий особливо в Снятині, де внесено понад шістьсот рекламацій. Кількасот наших виборців нема на лісті, бо магістрат робив лісти на основі спису населення з 1921 р., а цей спис українці були збойкотували. В 4-х частях міста відбулися передвиборчі віча, на яких вибирано кандидатів на радних. Наших радних має бути в місті, на основі компромісу *ad hoc* з жидами й поляками, 16 і 8 заступників. По селах також заінтересування виборами. В деяких з них, як у Стецеві, Волчківцях, Залучу й Заболотові відбулися великі віча. В інших селах відбуваються наради по читальнях. По селах є великі неправильности і зловживання. В Красностанцях, Задубрівцях та Русові не поміщено богато людей за стараниям громадського писаря, „повітового хруня“, як він сам про себе каже — і секретаря партії УНС., Вахнюка. При рекламаціях робить він трудности гірші, як польські комісарі. Напр. від 50-літньої жінки, що родилася і досі живе в Красноставцях безперервно, домагається метрики уродження на доказ, що вона тамошня громадянка. Ще богато є у нас клопотів і тяжко погодити й заспокоїти амбіції вдатних і невдатних кандидатів на радних і війтів. Одначе є надія, що в більшости сіл переможе національна свідомість і громадські ради в них будуть в руках певних українців.

З передвиборчих штучок у Львівщині.

В Германові, львівського повіту, накинений війт Шимон Квасньовський уже з уплиті речинця для внощення рекламацій вписав безправно на лісту до I. кола рнду шкільну (!) на те, щоб одним голосом предсідника ради, поляка Томаша Кюпржака, переголосувати українців у тому колі. Рівнож дописано по упливі речинця до внощення рекламацій 65 виборців з Білки і Миколаєва, які мають грунта в Германові. Виборчі лісти неправильно розложені, так, що сума податків у I. колі виносить 1078.94 зол., а в III. колі тільки 809.06 зол. Староста не хотів приняти депутації громадян з Германова, а якийсь урядовець, коли побачив письмо, написане по українськи, кинув його без прочитання на стіл з криком: *To do proszenia!* Зрештою ліста вже є „правомоцна“. Д...

Г. БРАСЮК 13

В ПОТОКАХ.

(Продовження.)

Всі дні до святкування новорічної ялинки Сергій був бадьорий, працьовитий. Не менш завзято йому допомагали школярі. Від ранку до ночі вони вештались, готові інсценувати, співати та чепурити.

Іхньому шалу не було впину, як побачили в залі ялинку: біготня зики, танці, борня... Одні надійно позирали на пундики, другі на шкільне приладдя та книжки.

Все це зумів придбати Марчук.

— Сергій Петрович, — підбіг школяр, — а йдіть подивіться, як Параска вбирає...

— Що там?

Став за лаштунками. Параска разом з іншими дівчатами чепурила ялинку. Була як усі. Раптом повернулася до стіни й кілька цукерків тикнула в пазуху. Так повторилося кілька разів.

Тоді Сергій підійшов:

— Параско, краще йдіть собі звідціль.

— А чого це я піду? Ви тут пан чи що? Або я не така як усі?

— Іменно не така. Всі цукерків не ховають, а ви ховаєте.

— Я ховаю?! — спалахнула, — а щоб вам повилазило.

— Отже не повилазить, отже не повилазить, — пританцьовував на сцені школяр, — бо я бачив скільки ти напхала в пазуху...

— Жабеня ти! — погрозливо ступила Параска до школяра, але через момент вона роздумала, сплюнула й гаркнула демонстративно дверима.

Через кілька хвилин Сергій повернувся до праці й забув цю сутичку.

Однак Параска не могла забути прилюдної образи. Ввечері, як зайшов до неї Макула, щоб іти на виставу, Параска розповіла, що вчитель ні за що — ні про що вигнав її з залі.

— Як?!

— Отак, підійшов та й каже: „Геть звідціля“...

— Ну, не я буду, як не посаджу в чека. Думає, це йому старий режим, командувати!...

З лихим серцем ввійшов Макула в залю. Тут було урочисто, чепурно. Перед сценою по один бік іскрилась вогнями ялинка, по другий — лунала музика; всюди звисали гірлянди, пишались плякати та гасла. Нічого цього Макула не помічав. Його очі шукали вчителя.

Врешті, після „Інтернаціоналу“ Сергій вийшов з промовою.

— Товариші, є давній звичай на Україні, під новий рік викликати долю, ублагати її піснями, стравами та молитвами. В цьому звичаї позначається вся вдача українця. А може бог дасть, а може вродить, а може мине лиха година...

Як протилежність Сергій узяв німця з його критичним світоглядом, з його надією на власні руки. Далі порівняв благання робітників у 1905 році з непримиримою боротьбою й завоюваннями в Жовтні.

— Цей рік ми зібралися не долю благати, а зясувати, якою вона повинна бути й спільною працею й боротьбою добути її — так кінчав промову Сергій.

Тоді виступив Макула:

— Товариші! Кому це ви плескаєте? Ви розбираєтесь, що він говорить? Каже: „німець бореться, німець працює, німець перемагає, німець і має“. Знаємо, як німці з нами боролись! Вибороли нам гетьмана. А хліба мало забрали? Диво, що мають! Так бачите вчителеві шкода, що ми не піддержали німців та й скинули гетьмана. Де ж пак! Він тоді паном був би. Знаємо, чого шкода німців! Німці вже царизм заводять, а в нас нема долі. Якої долі — спитайте його? Петлюри? Самостійности? І це називається вчитель? Просвіщає народ. Контрреволюція! Таких вчителів треба загнати туди, де Макар телят не пасе.

Знову оплески, галас.

Знову виступив з спростуванням Сергій, після нього завклуб Марчук, потім знов Макула...

Привітання перейшли на мітінг. В салі вже кричали: „Та ну вас к чорту! Починайте приставленіє“. Поки дійшло до „приставленія“ — діти потомились, а деякі й поснули. Дитячі номері, грані на репетиціях з захопленням, тут пройшли мляво, непомітно. В комічній ролі, що грав Сергій, виявилось дуже мало комізму й кінець кінцем весь програм зійшов на нішо.

Сергій був роздратований, стомлений.

В кімнаті він затулив уха, заплющив очі і, здавалось, летів в якусь темну безодню. Від того зроджувалась болісна захоплююча втіха: далі... далі... швидче...

* *
*

Після нового року комісія відвідала Крученицьку школу. Виявилось, що конфесійна література розкурювалась усім селом, хоч не було кого обвинувачувати — за вмисне ширення її. Комісія висловила лише догану завідателеві школою, що не підшукав належного місця для цієї спадщини старої школи. Завідатель змовчав комісії, зате другого дня в наросвіті заявили, що він нічого не винен; він з самого початку бачив буржуазний ухил Ярової й тому був проти її призначення; останній же час Ярова так вміло маскувалася під револющійність, що він зважився довірити їй групу. Комісія визнала невинною Ярову, але це тільки через те, що один член комісії сам — автокефаліст, другий петлюрівський старшина, а третій — колишній меншовик.

(Продовження буде.)

того пей пан обурився на депутацію за те, що його титуловано „Пане комісар“, бо мовляв, він є щось вище від комісаре… От які відносини не в якійсь закутині, а таки в самому львівському повіті!

Товстеччина.

Освідомляюча праця для підготовлення виборів до громадських рад у чортківському повіті дала почин сусідуючій з повітом громаді Лисівці до скликання також у себе виборчого віча, на яке запрошено в характері референта д-ра Володимира Єлекторовича з Чорткова. Віче це відбулося дня 2. червня ц. р. у великій стодолі о. пароха Лозинського під проводом господаря п. Пастуха в присутности як місцевих громадян, так також численних гостей з Миловець, Капустинець і Шиповець. Зорганізуванням цього віча занявся свідомий патріот п. Дзюба і йому належиться признання за успіх віча.

НОВИНКИ.

— **Климентина з Войнаровських Целевич.** Дня 20. червня ц. р. упокоїлася в Бозі вдова по учителю, жінка-громадянка рідких чеснот і доброти серця, мати головного секретаря Українського Нац.-Дем. Обєднання Володимира Целевича. Це вже другий важкий удар долі, який стрічає його по недавній смерти його бл. п. дружини. До численних заяв співчуття долучує свої щирі слова і наша Редакція.

— **Нова песа на українській сцені.** Переїздом через Львів відома львівській публиці театральна трупа п. н. „Новий Український Театр“, яка з великим успіхом виступала вже у Львові в 1925 р. п. н. Наддніпрянського Театру під фірмою п. Миткевичевої, дасть дня 25. (субота) і 26. (неділя) ц. м. в салі Музичн. Т-ва ім. Лисенка три вистави. Між іншим у вечері 25. і рано 26. трупа виставить уперше на українській сцені відому песу російського письменника Леоніда Андреєва „Життя Людини („Жизнь Человѣка“) у перекладі Ф. Дудка, а в режісурі М. Бенцаля. Дехто длутає цю песу повну жахливої містики і трагічної символіки, виставлену колись дуже оригінально Московським Художнім Театром, з відомою вже українській публиці другою песою того-ж автора „Дні нашого життя“.

— **Михайло Голинський** співає в четвер 23. червня ц. р. в опері „Тоска“ партію Каварадосі. Партію Скарпія буде співати відомий баритон З. Залевський, що виступить у тій ролі гостинно. „Тоску“ відспіває п-ні Плятівна.

— **Гарбарський і білошкірничий курс** в Угнові, улаштований Краєвим Патронатом Пром. у Львові (пл. Смольки ч. 3) закінчився 16. мая ц. р. Курс провадив інж. Кіндій С. Курс скінчився виставою з виробів учасників курсу, а саме: шкіри на обуву виправлені новочасними методами. Угнівські шевці, відомі із своїх виробів у цілій Галичині, є тим цікаві, що вони, здається, є одинокими в краю, які в своїм промислі були „самовистарчальними“. Самі виправляли шкіри, з яких робили опісля чоботи дуже простої форми, з холявами вище колін, без обцасів, на місце яких прибивали великі тяжкі півокруглі залізні підкови, подібні до кінських підков, а кушнірі шили довгі кожухи з баранів, з великими ковнірами. Одначе поступ на полі гарбарства спричинив занепад цього своєрідного домашнього промислу. Зрозуміли це самі місцеві шевці, а з гарярю ініціятивою виступив інж. Корнило Целевич, який постарався зорганізувати для них через Краєвий Патронат Пром. найперше шевський курс, опісля гарбарський, білошкірничий для кушнірів. Цій одній людині головно можна завдячувати дальший новітній розвиток цього цінного домашнього промислу. Вказаним було би, щоби і в інших наших містечках, де такий промисл істнує, влаштувати такі курси.

— **Гарні відносини.** Пишуть нам: Читали ми у Вашім часописі оголошення, що іспит до IV. кляси гуманістичної гімн. мав розпочатись дня 21. червня. Дня 20. червня в год. 1-ій у полудне, батьки зголосились до Дирекції української гімназії з таксою, і тут довідались, що львівська кураторія заборонила складати ті іспити, бо не має рішення міністерства освіти. Чи не було часу раніше видати такий розпорядок? Деякі родичі талановитших дітей спеціяльно посилали їх до 7 кл. школи, щоби відтак дати їх не до класичної гімназії, а гуманістичної, а тепер стоять безрадні і питаються міністерства і кураторії: що мають з ними робити?!

— **Добродійна жебранина.** Адміністраційна влада у Варшаві приготовляє нові приписи, які обмежать самоволю професійних скарбників, що видирають людям на вулицях для найріжнороднійших товариств гроші при всіх нагодах і за цю вдалливість одержують високезний лихварський процент. Така добродійна професія на кошт чужої кишені має бути скасована.

— **Аматори судових актів.** У львівськім цивільнім суді від довшого часу щезають з актів стемплі, а навіть самі папери. Щойно тепер запримітили це явище і шукають винуватців. А тимчасом неодин громадянин жде надаремне на свої папери, на черку у своїй справі.

— **Фільольогічна ясність.** „Слово Польске“ написало сотки фільольогічних статей на основі своєї партійної програми, щоби доказати, що термін „українець“ безправний, бо ми називаємось „русини“. Тепер проф. славянської фільольогії Ягайлонського університету К. Нітч написав статтю у журналі „Польська Мова“ п. з. „Русини чи Українці“, заявляючи, що ми маємо право називатись як хочемо, одначе не повинні мати претенсій, щоби інші народи так нас називали. Адже нпр. термін „німці“ не покривається терміном „*Deutsche*“. „Слово Польске“ наводить цю статтю, буцім-то як доказ, що воно теж стояло завсіди на такому становищі. Тимчасом добродії вшехполяки лізли і лізуть надалі із шкіри з претенсіями, щоби ми себе називали русинами. Якщо проф. Нітч є тої гадки, що слово „українець“ значить по польськи тільки „*rusin*“, так само як „*Deutscher*“, „*niemiec*“, бо термін „*ukrainiec*“ „має виразно інше значіння“ (яке, це покищо тайна), не маємо найменших претенсій, щоби ця фільольогічна ясність у польській мові стала ще яснішою!

— **У боротьбі з простором.** Маємо новий перелет. Не менше рекордовий як дотеперішні, хоч тихий, нерекламований. З Амстердаму виїхав пасажирський літак до голяндських Індій з наміром повороту, себто у найдальшу воздушну дорогу: 32.000 км. Кошти цієї мандрівки оплачені американським мільонером Ван Лір Блеком, який сам узяв у ній участь. Подорож до Батавії і назад має тріватн 5 тижнів. Вона не рекордова, а ділова, себто мільонер буде по дорозі вилазити для інтересів: у Будапешті, Константинополі, Алепо, Багдаді, Бендер Аббасі, Карахі, Дельгі, Алхагабаді, Калькуті, Рангуні, Банґкок, Сенгору і Сінґапурі. Літак одномоторовий. Перелетіти на ньому сотки кільометрів пустині в Малій Азії, стрімчасті гори в Персії і праліси в Індіях — нелегка справа.

— **Чемний дентист.** У Бадені арештували 24-літнього дентистичного асистента, який задушив дитину своєї газдині, сховав до скринки з препаратом „Maggi“ і вкинув до каналу. На судовім допиті признався, що він зробив це на прохання своєї газдині, яка хотіла дитини позбутись.

— **Причинок до життєпису Муссолінія.** В італійськом містечку Форлі відкрили цікавий документ. Є це прохання зперед 30 літ, до префекта міста, бідної вчительки, щоби дали їй підмогу для утримання 12-літнього сина, якого хоче вчити. Прохання підписане: Роза Мальтоні Муссоліні; її син — Беніто Муссоліні. На проханні дописок: „відкинене, 30. листопада 1895“. Як бачимо, Муссоліні вийшов у люди без державної підмоги.

— **Корсиканський темперамент.** У Марсейлі студентка університету Біянкі застрілила молодого професора університету Девіня з любовних мотивів. Вона рахувала на те, що він з нею ожениться, а коли перерахувалась погрожувала йому револьвером. Біянкі має 18 літ і є з походження корсиканкою.

— **Страшна цифра.** З нагоди міжнародного конгресу для боротьби з торговлею живим товаром у Льондоні довідуємось, що з просторів теперішньої польської держави вивозять 85 проц. жіноцтва до Півд. Америки, де їх продають до люпанарів. Цим треба пояснити собі, що надміру жіноцтва у Польщі так сильно не відчувають як в Англії.

— **Вбивство і самовбивство.** 29-літня дозорчиха дому при вул. Шпитальній 10, Марія Новицька жила з міським ліхтарником Павлом Волошином, жонатим, батьком двох дітей. Від якогось часу Новицька почала зраджувати Волошина з якимсь Жмудою. Мин. ночі Волошин підозрівав, що Жмуда є у Новицької, тому прийшов до камениці при Шпитальній ч. 10. Коли Новицька відчинила Волошинові браму, він зранив її ножем 15 разів у плечі і голову. Новицька згинула на місці. Тоді Волошин підрізав собі горло і двічи пробив собі живіт. Волошина відвезено до шпиталю. Є мало надії, щоби його вдалося вдержати при житті.

— **Світова всячина.** В Італії виімкова спека, яка доходить подекуди до 50 ст. Ц. — У Колюмбії, м. Росельо, наслідком злив завалилась ткальня і вбила кільканацять робітників. — У Стетіні посвятили найбільший летунський майдан у Східній Европі, призначений для нім. літаків і гідропляніп. — Марш. Фош мав заявити кореспондентові „Курієра Поранного“, що Польщі не загрожує війна. — Летунам хоче дорівняти ню-йорська летунка Туба-Філліс, вибираючись у половині липня до Льондону, а звідти до Риму. Також з Праги вибираються через океан військові летуни Мальковський і Павловський. Морган мав призначити на цей лет 100.000 дол. — У Півд. Америці, біля Мелін, гора засипала бавовняне поле; досі добули 10 трупів робітників. — Один з найбільших еспанських тореадорів Іріквіта згинув у боротьбі з биком в Орлеані. — Папа Пій XI. позує віденському різьбареві Амброзі до бронзового бюсту з нагоди 70-ліття своїх уродин.

— **У кіні.** У кіні „Коперник“ нова прегарна комедія „Жонглер кохання“ з Раймондом Ґріфітом і фарса в 2 діях.

— **Краєве Товариство Кредитове у Львові** повідомляє, що в четвер дня 23. червня 1927 в годині 4. пополудні в салі „Сокола“ вул. Руська 20 відбудуться Загальні Збори кооперативи „Краєвого Товариства Кредитового“ (давніше урядників і священиків) та просить о численну участь. — Управа 2472 1—1

Справа розвязання сойму.

Варшава, 21. червня 1927.

Після понеділкової ухвали сойму, яка признає йому право розвязатися на основі власної ухвали, соціялісти застереглися, аби розвязання сойму могло наступити щойно після того, як сойм полагодить зміну виборчої і конституційної ординації. Соціялісти є за негайним розписанням нових виборів, а ендеки хочуть, щоби вибори відбулися щойно після того, як скінчиться нормальна каденція. Кажуть, що ППС. в найближчому часі поставить внесення, аби сойм покористувався ухвалою, на основі якої сам може розвязатися.

Становище уряду.

Варшава, 21. червня 1927.

Марш. Пілсудський був на авдієнції у президента Польщі. Вечером приняв през. Мосціцький віцепрем. Бартеля на авдієнції. На обох конференціях, як кажуть, обговорювано соймові події. Кажуть, що уряд зареагує на понеділкову ухвалу сойму.

Конституційна комісія.

Варшава, 21. червня 1927.

На нинішнім засіданні соймової конституційної комісії пос. Гломбінський, як предсідник і референт, здав звіт із дотеперішнього перебігу комісії і проєктів виб. реформи, обговорених свого часу на субкомісії. На засіданні конст. комісії 11. березня посли лівиці кинули засідання, так що відповідні постанови ухвалила лише решта членів, що творили половину комісії. Ухвалений здекомплетованою комісією проєкт виб. реформи передбачує повновласти президента держави для видання шляхом декрету закону про зміну виб. ординації на таких основах: 1) Скількість послів не може перевисшити числа 300; 2) скількість послів на поодинокі виб. округи має бути устійнена відповідно до числа голосів, відданих у кожнім окрузі підчас виборів до законодатних установ у листопаді 1922 р.; 3) воєвідства: станиславівське, тернопільське, волинське, поліське, новгородське і часть львівського творять одну виборчу округу.

Пос. Гломбінський є думки, що на основі повищого проєкту повинна піти дальша дискусія. Посли лівиці і нац. меншостей запротестували проти становища пос. Гломбінського. Пос. Шрайбер в імени Жид. Клюбу заявив, що проєкт, ухвалений половиною комісії, є неважний і комісії як такої не обовязує. Він може лише спричинити непорозуміння при полагоді такої дразливої справи, як виб. реформа. Бесідник застерігається, щоби през і референт комісії на пленарнім засіданні комісії здавав звіт із довірочних нарад польських партій, з якими комісія як цілість не має нічого спільного. Нац. меншости не мають охоти мішатися в довірочні наради польських партій а евент. вислід тих нарад не має для них значіння і взагалі їх не обходить. Бесідник прилучується до становища лівих послів, щоби справу відіслати назад до субкомісії. Пос. Бирка (Пяст) вносить, щоби наради продовжувано. Пос. Попєль (НПР) звертає увагу, що він предложив власний проєкт виб. реформи, але субкомісія не розглянула його.

Вкінці ухвалено всі проєкти зміни виб. ординації відіслати назад до субкомісії. Субкомісія збереться в пятницю.

Адміністраційна комісія.

Варшава, 21. червня 1927.

Адміністраційна комісія під проводом пос. Путека полагодила в 3. читанні проєкт закону про повітові ради, потім дискутувала над звітом субкомісії в справі внесень, переказаних їй, що торкаються закону про сільські громади. Так комісія покінчила наради над трьома самовр. законами, що управильнюють організацію гром. самоврядування міст і сіл. Проєкти ввійдуть на денний порядок одного з найближчих засідань сойму.

Димісія рум. кабінету.

Букарешт, 21. червня 1927.

Тому, що переговори для заключення виб. порозуміння між лібералами і нац. селянською партією були безуспішні, ліберальні міністри Кабієнт і Стірбей подалися до димісії. До утворення нового кабінету король покличе мабуть Братіяну.

Поворот Чічеріна.

Варшава, 21. червня 1927.

Нині вернув до Москви нар. комісар закорд. справ СРСР. Чічерін, що більше як два місяці був за кордоном. Вертаючи до СРСР. оминув польську територію.

Везувій відзивається.

Рим, 21. червня 1927.

Від кількох днів Везувій є знову чинний.

Біржа.

Гроші.

Американський доляр 8·90—8·90·50, канадійський доляр 8·88·50—8·89. Банк Польський платив за доляра в готівці 8·88, чеські корони 26·44, австрійські шілінги 125·51, німецькі марки 211·00, данціґські ґульдени 171·99.

Пшениця двірська 53·50—54·50, пшениця сел. 51·25—52·25, жито галицьке 44·50—45·50, ячмінь на млино 38·50—39·50, ячмінь пастівний 36·50—37·50, овес 36·50—37·50.

Дописи.

Сколівщина. (*Гребенівсько-зелемянський літний сезон. — Місцеві відносини. — Вибори.*) Завдяки заходам д-ра Ол. Барвінського і д-ра Ос. Матківського літнище Гребенів-Зелемянка перетворюється в купелево-лічничу місцевість, яка має перед собою гарну будучину, а саме з огляду на нововибудовані д-ром Матківським лазнички біля відкритого там джерела мінеральної води. Зелемянецька вода є такою сильною солянкою (з домішкою йоду, брому, сірки, заліза), що застосування тої води в лічництві матиме без сумніву великий вплив на фреквенцію літників у Гребенові і Зелемянці. Цього року вже в перших днях червня розпочався збільшений наплив літників до Гребенова, всі пансіони вже майже заповнені, заповнюються теж приватні доми місцевого населення, так що число літників цього року перевишить мабуть цифру 3000. Місцеві відносини в Гребенові, що торкається запровіянтування, комунікації ітп. є дуже догідні. Пансіони дбають самі про добірні харчі для своїх гостей, а ті, що замешкують приватні доми, можуть запровіянтовуватися в місцевих крамницях, які ростуть як гриби по дощі. „Маслосоюз“ зі Стрия має так свою філію, в якій продає набіл, яйця та інші провіянти по дуже приступних цінах, а крім „Маслосоюза“ є крамниці наших громадян Д. Савчика з 2 філіями, М. Бумби, Ол. Киваша та інших. Фризієрів є 5, є бюро часописів, дентист, і стало ординує в Гребенові д-р Ол. Барвінський.

Місцеве населення чисто українське, а навіть ті, що переселяються до Гребенова на літний побут (т. є. такі, що мають там свої реальности, є теж переважно українці). В місцевости є около 100 „нумерів“, на які складається 85 проц. місцевих українців, а 15 проц. чужих (жидів, німців і всього на всього є 2 поляків, а саме начальник стациї і управитель казнових лісів). Місцеве українське населення дуже бідне. По останній пожежі Гребенова (перед кількома роками згоріла ціла місцевість) селяни висилилися на відбудову нових домівок так, що сьогодня кожний задовжений, та лише чекає на „літника“, щоби щонебудь заробити. Кожний селянин має лише клаптик городу біля хати, де може посадити бульбу і ярину, а якщо має ще кілька моргів землі, то може її зужиткувати лише як сіножать, бо нищо інше там не уродиться. Тому то нічого дивного, що тамошні люди ждуть на „літників“, мов каня на дощ. Літник дає торгувати за хату, за набіл, яйця, а крім того кожний селянин заробляє кіньми, бо возить літників на проґульки, перевозить товар зі Сколього, доставляє будівельний матеріял, бо в останніх часах будівельний рух в Гребенові зріс так незвичайно, що нові вілли і пансіони ростуть з дня на день, а що заробіток при будові є гарний, то бачимо з того, що вибудування хати в Гребенові (із дерева) коштує чи не більше, ніж будова мурованої вілли у Львові. І не лише кожний місцевий господар має безпосередній дохід і заробіток від літників, але і громада, побираючи від літників такси, має чималі сталі доходи, а в цьому лише біда, що громада не вміла досі з тих доходів користати. Всі громадські гроші забирає повітовий виділ, обертає ними, а якщо громаді треба на свої потреби грошей, то годі щонебудь від виділу повітового видобути. Населення Гребенова темне, неосвічене, старі громадяни анальфабети, а молодші, хоч вміють читати і писати, та не мають голосу, бо їх батьки кажуть, що не будуть „сиднячків“ слухати. З місцевої інтелігенції дві брати Шматери громадою не займаються, вони заняті під теперішню пору процесами з д-ром Матківським, якого як конкурента хочуть за всяку ціну з Гребенова „викурити“, — а крім них є там сложе інтелігентів ще священик і учитель, але вони безрадні і безсильні супроти громадян, вихованих в темноті. Будує громада дім, вихованих в темноті, робиться неоднаково, церков, бо соромно робиться, де нема в ріж при церкві, що в такій місцевости, де нема храму Божого, їздить тисячі гостей, нема храму Божого. Громада та з будовою дуже йде тяжко. Пов. Виділ має свої гроші заховані на будову, але не має відваги не вдавати. Отже церкви, щоб нема не на жебранину, або треба або пускатися на будову церкви. Зате перестати думати про будову церкви. Зате сновано читальню „Просвіти“, яка поміщається в комірнім, бо про будову власного дому не можна і думати… А тимчасом виділ має за „дальшим“ гарно повідомляється.

некосягаючі плани, хоче засновати ам. театр, зорганізувати церковний хор, оркестру і навіть пошукує диригента та режисера, якому читальня дасть помешкання і харч у першорядному пансіоні. Та що з цього, коли у цій культурно-освітній роботі стають на перешкоді, на жаль, свої люди. Доказом тої хрунівської роботи є вибори в другий день Зел. Свят вибори до гром. ради.

Вибори відбулися спокійно, без поліції (був всього один поліцай, який преспокійно стояв собі оподалік від гром. будинку). Не було теж навіть представника зі староства, бо „власть імущі" так були певні своєї побіди, що доручили переведення виборів гром. писареві Микитинові (який крім того є писарем на два інші села), а той, зговорившися зі Шматерою, ввійшов у порозуміння з двома місцевими поляками та жидами. Вечером перед виборами прислужники лісничого Мецлера обійшли усі хати, а в день самих виборів також Шматера вже в 5 год. ранком обійшов усі хати, щоби провести остаточну підготовку до виборів. До виборчої комісії покликано жидів (навіть голова був жид), поминено місцевого священика і учителя, начеб їх не було в Гребенові, а відтак приступлено до голосування. Було дві лісти, одна національна українська, друга комбінована. Українська ліста могла була легко перейти, та навіть була надія, що перейде. Одначе заходи Шматери і прислужників лісничого, які темному селянинові представляли свою лісту як народню, довели до того, що вибори випали ось як: В Гребенові є 2 поляків і оба ввійшли до ради. Є там 4 чи 5 жидів, і вони всі ввійшли до ради. Крім того ввійшов до ради лісничий Мецлер, з 2 голосами, за себе і Гредля, значить 15 проц. чужих елементів в громаді здобули собі в раді 50 проц. місць, а 85 проц. українців здобуло собі другу половину ради, а це значить стільки, що нішо. Бо колиб це були навіть свідомі українці, то і тоді вони не малиб великого впливу в раді, бо де є 50 проц. жидів та інших чужих елементів, то там вже не можна сподіватися добра для української громади. А тут то маємо до діла з 50 проц. чужих ворожих нам елементів і 50 проц. наших угодовців, які так будуть танцювати, як їм скажуть. Дуже сумні рефлексії насуваються кождому, в кого бється українське серце, коли бачить, як одні свої люди бала[н]тять нарід, або, як той наш темний нарід за марну фіру дров продає себе і свою громаду. Отже в Гребенові, де є 2 поляків, будуть ставити косцiолек, жиди, яких є 5 проц., будуть ставити собі біжницю, але певне, що ані жид, ані там менче поляк не постарається про читальню для селян, ані про церкву. З того можна легко зробити висновок, що як так далі піде, то недалекий той час, коли при теперішних відносинах жиди в Гребенові дійдуть до такої сили, що опанують усі підприємства, а наше темне населення звершіє і піде з торбами. Та з таким явищем треба боротися. Треба населення усвідомляти і працювати над ним. А велику роботу в тому напрямі могли би зробити і наші українські літники.

Свій.

Яворів. (*Бібліотека У. П. Т. — Заборона торжественного відслонення таблиці за Полеглих. — Вибори. — Магура.*) Вже більше як півтора року відчинена для загального вжитку „Бібліотека У. П. Т. в Яворові". Від хвилі відчинення до сьогодні зросла вона о 1.187 творів у 1.561 томах. Сьогодні числить разом 4.563 творів у 9.719 томах. Від початку існування до кінця травня ц. р. користали читачі 8.612 разів, а позичили 12.512 томів. Якщо приняти, що все таки якийсь процент позичених книжок не був прочитаний, останеться 10.000 томів прочитаних: це на Яворів поважне число! Усіх читачів має досі бібліотека 260. Але й вони тепер не всі нераз читають. На учнів гімназії У.П.Т. і семинарії СС. Василіянок припадає з того 164, на громадянство лишається отже смішно мале число 96 читачів. Інтелігенція читає дуже мало. Звичайно оправдується наш чоловік: „Не читаю, бо не маю часу". Нема у нас ще того західньо-европейського розуміння книжки і читання її, де читання книжки є такою самою конечною чинністю як пр. щоденне миття себе милом або їда. На такі річи не може не бути часу. Знову людей, що не користали би з бібліотеки, а самі собі купували книжки і їх читали, — таких „білих круків" у нас, на жаль, майже цілком нема. Як видно отже — бібліотечні відносини в Яворові не далеко відбігли від львівських, так влучно схарактеризованих недавно у „Ділі" проф. Мих. Возняком — якщо вільно Яворів взагалі рівняти зі Львовом.

Забажали громадяни Яворова з громадою Наконечним разом пошанувати память полеглих Героїв за народні права зі свойого міста і села. А є тут ціла сотня, що поклала свої буйні голови в жертву за національну волю. Стяглися рідні дрібними датками на мармурову таблицю, вмурували її в середині церкви св. Юрія і вирізьбили та по мистецьки прикрасили золотими буквами імена і назвиська Героїв руками арт.-різьбаря Коверка. Вже посвячено ту таблицю, тільки її торжественне відслонення мало відбутися 13. червня ц. р. вже було все готове, ще тільки забажали громадяни повідомити всіх про свято афішами у місті. У справі повідомлення звернулися до староства. Та тут лучилося щось неймовірне. Замість евентуально не дати дозволу на публичне, позацерковне повідомлення, староста Лїпінський пише: *Starostwo Jaworów. L. 103/pr. Odpis. Jaworów, 12. czerwca 1927. Do gr. kat. prob. w Jaworowie. Dnia dzisiejszego zgłosił się p. Osidacz, że Bractwo cerkiewne przy cerkwie św. Jura w Jaworowie ma zamiar dokonać w dniu 13. bm. uroczystego odsłonięcia tablicy pamiątkowej, wmurowanej do cerkwi św. Jura ku czci poległych za Ukrainę. Starostwo nie zezwala na wmurowanie i odsłonięcie wspomnianej tablicy pamiątkowej ponieważ w myśl obowiązujących przepisów dekretu z 3/I. 1919, Dz. U. R. P. № 5, roz. 93. udzielanie tego rodzaju zezwoleń należy do kompetencji Władz wyższych. W tym celu należy wnieść do Starostwa podanie instruowane w myśl art. 2. wyżej cytowanego tekstu, podając również treść napisu umieścić się mającego na tablicy. Od powyższego zakazu przysługuje prawo rekursu do Województwa, który należy wnieść do Starostwa w ciągu dni 14-tu. Wobec powyższego proszę o odłożenie zapowiedzianej uroczystości aż do załatwienia sprawy przez kompetentne władze, gdyż w przeciwnym razie widziałbym się niemile zmuszony, wysnuć ustawowe konsekwencje. Starosta Lipiński Bractwu cerkiewnemu przy cerkwie św. Jura w Jaworowie do rąk p. Osidacza udzielam do wiadomości i zastosowania się.* — Ось так рішив староста! Його не обходить конкордат, де кажеться „*Nienaruszalność kościołów, kaplic i cmentarzy jest zapewniona*" (*Dz U. №. 72. Bz. 50/Art. VI.*), ані навіть 6. арт. того самого розпорядку, що на нього він покликується, що каже: „*Przepisy niniejsze nie rozciągają się na pomniki, figury, posągi i tablice pamiątkowe, umieszczane na cmentarzach i wewnątrz świątyń* (*Art. 6.*). — він хапається декількох слів міністерства мистецтва, „Декрету про затверджування проектів з артистичного становища". Нагло залежить йому дуже на внутрішній красі нашої церкви! Забуває він притім, що аж сюди не сягне і що в нутрі церкви буде в нас все діятися те, чого наші духові потреби вимагають. Такі і тим подібні перепони доказують тільки безсильну шовіністичну злість вшехпольської породи. Але відай і у Варшаві найдеться ще на таке поступовання інстанція.

Громадські вибори в Яворівщині й Яворові у повному розгарі. Виборчий Повітовий Комітет з мец. д-р. Михайлом Фільцом на чолі працює безупинно. В самім Яворові внесено через канцелярію того Комітету аж 850 рекламацій за вписанням до IV. кола, 250 рекламацій за викреслениям з IV. кола і 50 рекламацій іншого типу, переважно за переписання з одного кола в друге. Як видно отже, праця чимала. Цілий повіт іде карно по вказівкам Комітету. Всюди майже засновано місцеві комітети. І так засновано комітети і відбуто довірочні наради у Верблянах (проф. Дм. Бурко), у Селисках, Рогізні, Бунові (п. Андр. Кесла), у Любиннях (п. А. Кесла), у Завадові, Шклі, Молошковичах, Брухналі (мец. д-р. М. Фільц), Залужу (Е. Яворовський), Наконечнім (п. І. Назарова і п. Роман Харамбура), Черчику (Е. Яворовський), в Яжеві Старім тіче, п. Назарова, Кесла, Р. Харамбура). У кождій громаді ціла низка неправильностей. Боротьба кипить.

Всячина.

Чи вірите у фетиш! Навіть релігійні люди і зовсім невіруючі вряди-годи вірять у таємну силу, звязану з якимсь мертвим предметом. Для них і для скептиків, які хитають іронічно головою над усіма чудесами світа, переписуємо таку цікаву історію з англійського „Психічного журналу". Коли соціольог д-р Ле Бон підготовлявся до свого великого твору про індійську цивілізацію, вибрався він у довшу подорож до Індії і там розмовляв з численними індійськими священиками. З подорожі привіз він силу дорогоцінностей і робив дарунки своїм друзям. Одного дня він відвідав свого приятеля, посла Карно і подарував йому статуетку якогось індійського божества, майстерно зроблену. Ле Бон оповів приятелеві, що з нею звязана легенда, а саме: індійські священики впевняли його, що неодин власник цієї статуетки ставав коронованою особою і кінчав трагічно. Посол Карно засміявся: „То я не маю чого лякатись!" Ле Бон відповів: „Саме тому, що з тобою це так важко, доказ про силу цього фетиша буде тим цікавіший". Кілька місяців пізніше політична кріза у Франції скинула тодішнього президента Греві. Становище було складне. Після довгих дискусій протилежні партії та ворогуючі напрямки погодились на вибір президента, який навіть не був кандидатом на це становище. Ним був скромний посол Саді Карно, власник фетиша. А в 1894 р., коли він виїхав в урядовій справі до Ліону, там згинув з рук анархіста. Хто не вірить у фетиші, мусить сказати, що в людськім житті обставини збігаються інколи з дивною послідовністю!

Пахучий інтерес, як стверджує остання статистика, веде на широку скалю Голяндія, яка в минулім році вивезла 35.000 тон цибульок на квіти. За це край з 7 міл. населення одержав 39 міл. гульденів. Від 300 літ веде вона організовану торговлю тюльпанами, нарцизами та гіяцинтами. З 5000 гектарів землі 700 обсіяні нарцизами всіх родів і відтінків. Недавно за одну-одиніську цибульку нарциза рідкого кольору заплачено 1300 гульденів!

†

Климентина з Войнаровських

ЦЕЛЕВИЧ

вдова по учителю,

упокоїлася в Бозі по довгих і тяжких терпіннях, заосмотрена св. Тайнами дня 20. червня ц. р. в 73 році життя.

Похорон відбудеться в середу дня 22. червня ц. р. в годині 3 по полудні з дому жалоби пл. св. Юра ч. 4. на янівський цвинтар, на який свояків, знайомих і побожних християн запрошує

Син і Внук.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру.

Жовква.
24. VI. Життя Людини.
Львів.
25. VI. Життя Людини.
26. VI. год. 3:30 Життя Людини, — год. 8:30 Блакитний лис. 7-?

Вакаційний курс артистичних робіт для учительок устроюють СС. Василіянки у Львові при вул. Длуґоша ч. 17. дня 5. липня. В обсяг науки входять: ручне трикотарство, тканина, тенеріфа і батік. Учительки з провінції можуть мати приміщення. Близші інформації подається устно і письменно. 2403 3—3

Річні пописи елевів Музичного Інститута ім. М. Лисенка у Львові відбудуться в четвер дня 23. ц. м. о год. 4 попол. (низші і середні роки), в пятницю дня 24./VI. о год. 6-тій вечер (середні роки) і в второк 28.VI. о год. 7-мій вечер (середні і висші роки) — всі у великій салі Муз. Тов-а ім. Лисенка вул. Шашкевича 5. В пописі дня 24./VI. беруть участь також елеви філій Муз. Інститута в Дрогобичі, Перемишлі, Станиславові і Стрию. Програмка в ціні 50 сот. служить як карта вступу. 2407 2-2

Вже приймається зголошення до учит. семинарії і 7.клясової школи вправ **С. С. Василіянок у Станиславові.** Школи мають право прилюдности. Кошт науки мінімальний. Учениці можуть одержати приміщення в інституті по уміркованій ціні. Інформації устні і письменні. Вступні іспити 30. червня. 2402 2—3

Вписи до 5-клясової хлопячої школи ім. Шевченка вул. Мохнацького 12. відбуваються щодня від 4—6 пополудні, а в неділю і свята від 9—12 передпол. — *Управа школи.* 2420 1—3

Вступні іспити в тернопільській приватній дівочій гімназії Рідної Школи У. П. Т. з правом прилюдности відбудуться до кляс I—II дня 29. ц. м., до кляс III—VIII дня 30. ц. м. Зголошення найдальше день перед іспитом. — *Управа.* 2419

Вступні іспити на І. курс прив. дів. учит. семинарії УПТ. ім. Т. Шевченка у Львові (з правом прилюдности) відбудуться лєкційною системою й триватимуть від 30. червня до 5. липня. Вступні іспити на вищі курси й до всіх кляс IV.—VIII. прив. дів. гуман. гімназії відбудуться у днях 28. і 29. червня. Зголошення приймає управа заведень кожного дня до 27. червня включно в домівці дівочих шкіл Рідної Школи, вул. Мохнацького ч. 12. — *Управа.* 2383

В неділю 26. червня ц. р. по причині празника Найсв. Евхаристії **відправиться в храмі Преображення св. Спаса Торжественна Соборна Літургія о ½9. год. з рана.** Після Літургії, коло ½10. год. відбудеться торжественний похід на Ринок до чотирох престолів.

На це церковно-народне святкування просимо отсим уклінно всі наші П. Т. Товариства явитись корпоративно, як і усіх вірних города Львова і доокресних явитися якнайчисленніше на Богослуження і до походу. — *Від Управи храма св. Спаса у Львові.*

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.